

De strijd tegen Texelse traagheid

Meesterproef van Nico Dros

Na vijf jaar afzondering verschijnt dit voorjaar zijn 'meesterproef', het ruim 600 pagina's tellende 'Ter hoogte van het Salsa-paviljoen'.

Deze roman over liefde, vriendschap en het verleden speelt grotendeels op Texel. „Het was een zware beveling”, mompelt de schrijver Nico Dros. „Dit is het boek dat ik wilde schrijven.”

Halverwege was er een inzinking, maar de uitgever was laaiend enthousiast en trok hem uit de put. „De uitgever heeft er vertrouwen in. Er komt een prachtige gebonden editie uit, maar goddank ook een paperback. Ik had dit boek al veel eerder willen schrijven. Het moest een modern epos worden, hoe aanmatigend dat ook klinkt. Maar als je student bent, kun je niet zomaar een roman schrijven. Zeker niet als je last hebt van melancholie, depressie, en niet zonder vrouwen kunt. Je moet eerst leven en struikelen. Ik heb natuurlijk ook last van die eigenschap: Texelse traagheid. Ik heb er alles voor opzij gezet, werkelijk alles. Financieel? Ach, de markt is om de hoek en ik maak zelf wijn. Moet je dit 's proeven: wijn van vlierbessen en appel.” In het boek wordt ook wijn gemaakt. Nico: „Dat is nog eens iets anders dan dat cokesnuiven van tegenwoordig.”

„Als ze na een eeuw zeggen: jesusmina, dát was nog eens een woelige, bevlogen tijd om in te leven, dan zou ik knipogen in m'n graf, en bij mezelf denken: zo, jij hebt 't gesnapt. Want je streeft toch eeuwigheid na. Maar de tijd zal leren wat je maakt. Hoewel het tegenwoordig moeilijk is hoor, voor wie geen connecties heeft bij de tv, als je geen debutant bent of een mooi wijf. Die literaire modes zijn heel erg wuft. De schrijver is een per-

soonlijkheid die in deze tijd in het gedrang komt. Dat heeft te maken met de vraag hoever je wilt gaan in je zelfverloochening. Want daar komt die tv toch vaak op neer.”

WILSKRACHT

„Een plan voor een goed boek is vergelijkbaar met een visioen: je ziet het

voor je. En als het dan uiteindelijk is wat je wilde dat het worden zou, ben je verliefd op de hele wereld. Een halve week. Dit is het boek dat ik wilde schrijven.” Nico klopt liefdevol op de dummy die op tafel ligt. „Ik moest dit boek schrijven. Uit een soort innerlijke noodzaak. Dat komt natuurlijk ook door dat visioen waarover ik vertelde. En, niet te vergeten:

doorzettingsvermogen. De gedachte: als ik me vanavond inhoud aan de toog, kan ik morgen weer aan de slag. Kijk, als ik een slechte dag heb, en dat is vaak voorgekomen hoor, en ik sta op met watten in m'n kop, dan ga ik toch achter m'n bureau zitten. Omdat 't moet. En na een paar uur zuchten en steunen krijg ik dan een ingeving. Dan begint die fontein in m'n geest te sproeien. En vervolgens zit ik te schrijven tot vijf uur. Als het dan gelukt is, dan ben ik even verliefd." Hij kruist de armen voor de borst. „Hier zit het. Eerlijkheid. Hard zijn voor jezelf. You have to kill your darlings, als schrijver. Dat is het mooie van in je eigen vlees snijden: het maakt ruimte voor nieuwe spruiten.”

DEPRESSIE

Het schrijven van dit boek ging niet zonder slag of stoot.

Tijdsbeeld

'Ter hoogte van het Salsapaviljoen' gaat over een jeugd op Texel, Sturm-und-Drang in Amsterdam, en het eindigt als de hoofdpersoon 36 is. Het boek heeft volgens Dros alle trekken van een klassieke Bildungsroman. „Het is een tijdsbeeld van de bijna voorbije eeuw, maar vooral van 'mijn vijftig jaar', aldus Nico. Het is de liefdesgeschiedenis van journalist Vos en schilderes Resi, twee mensen met een totaal verschillende achtergrond die 'ter hoogte van het Salsapaviljoen' tot elkaar komen in de zomer dat Vos terug is op zijn geboorte-eiland. Hun liefde is de vervulling van een groot verlangen. Vos is bezig zijn magnum opus te schrijven, over de kerkscheuring in Oosterend. Schilderes Resi twijfelt aan alles. Hun liefde is stormachtig. Vos wil de Oosterendse tragedie verwerken tot een boek. Maar als dat niet uit de verf komt, werpt het verleden zijn schaduw over hun verhouding en wordt hij zelf het onderwerp van een tragedie. De ontknoping van het boek is verbijsterend.

Nico Dros: „Texel is het eiland waar ik het delirium van m'n jeugd heb uitgezeten”.

„De voorzomer van '97 was ik zwaar hypochondrisch. Hypochondrie is een gemaskeerde depressie. Ik hoefde maar naar m'n arm te kijken of er verscheen al een rode vlek. Ze hebben toen werkelijk alles onderzocht, maar ik bleek zo gezond als een vis. Vervolgens ben ik een paar weken naar Italië gegaan, en daarna ging het een stuk beter. Bewijzen kan ik het niet, maar volgens mij had het er mee te maken dat ik even vast zat in m'n boek. Af en toe moet je er gewoon tussenuit. Want je ziet ook niemand meer. Mensen denken: waarom komt-ie niet, maar je zit te schrijven. Je raakt sociaal gemankeerd. Ik heb weleens gedacht dat ik gek werd. Ik heb vijf jaar geleefd met mijn personages, en dan zat ik nog net niet hardop te praten.”

BRUINVISSEN

Wat heeft het schrijven van zijn meesterproef veranderd aan Nico's gevoelens over het eiland van zijn jeugd? „Mmm... eigenlijk niets.” En lachend: „Texel is het eiland waar ik het delirium van m'n jeugd heb uitgezeten. Het huidige eiland is anders natuurlijk. A: ik ben vertrokken, B: ik ben een ouwe lul. Als ik er nu in het café zit denk ik: waar is mijn generatie? Dat zijn

dus de wrakken aan de bar, of de mensen met een te hoge hypotheek, of ze mogen helemaal niet naar 't café.” De invloed van Texel op het boek is natuurlijk wel groot. „Ja! Veel couleur locale; hardwerkende koelakken die met oogsten handelen. De omgeving van De Geul. We gaan mee op reportage met Vos. Dat is misschien ook wel leuk om te vertellen: zijn speurtocht naar bruinvissen, die uiteindelijk uit de Waddenzee verdwenen zijn. Bruinvissen, en ook tuimelaars, trokken mee met de Zuiderzee. Vos lanceert de theorie dat die beesten ten nauwste verwant zijn aan de mens. Het doet denken aan die communicatie met dolfijnen. Ik weet nog dat mijn moeder vertelde dat ze - toen zij jong was - zwommen in het haventje van Oudeschild, en dat de kinderen dan speelden met de tuimelaars. En dat de bruinvissen voor de boeg van de boten uit zwommen. Het streven naar de terugkeer van de bruinvis in de Waddenzee is zo het streven om je familie terug te krijgen.”

Nico Dros debuteerde in 1991 met de historische roman Noorderburen, die in het jaar daarop werd genomineerd voor de AKO-literatuurprijs. Ook zijn in 1994 verschenen verhalenbundel Familiezaken werd goed ontvangen.